

Rykkinn og Gullhaug skolekorps

Pass og stell av instrument

Det er viktig å ta godt vare på ditt instrument.

Gjør det helst til en regel å skylle munnen før spilling, og vent med is og brus til spillingen er ferdig.

Et instrument koster mye i innkjøp og reparasjon.

Pass på at ikke instrumentet blir skadet, tenk etter hvor du legger det fra deg så ingen trækker på det eller at det ramler ned. Du skal rense og smøre instrumentet regelmessig.

Hvis instrumentet blir skadet eller på annen måte ikke fungerer tilfredsstillende, skal du melde fra til instrumentkomiteen eller styret.

Messinginstrumenter

Munnstykker

På grunn av kondens, mat, godteri etc, blir alle munnstykkene utsatt for irr og andre mindre attraktive belegg. Derfor er det viktig at munnstykkene renses/vaskes regelmessig. Munnstykkene er avgjørende for klangen i instrumentet, om dette er dårlig blir også lyden dårlig. Pass på at det ikke er hakk eller andre feil på munnstykket, da dette kan skade lepper eller ødelegge klangen i instrumentet. Munnstykket på messing instrumentene bør legges i bløt i lunkent såpevann og renses med en liten flaskebørste eller piperenser.

Vask av messing og sølv

Baryton, Tuba, Tenorhorn,

Instrumenter som er messingfarget er lakkert med en tynn celluloselakk for att glansen i instrumentet skal beholdes. Denne lakken tåler **ikke varmt vann eller såpevann!** Derfor skal disse instrumentene kun vaskes i lunkent vann.

Sølv-instrumenter kan vaskes i varmere vann, gjerne med et mildt oppvaskmiddel, som Sunlight. Ikke bruk Zalo, da denne fjerner alle fettrester/olje og i tillegg tærer på loddingene.

Kornett og Trompet trenger samme type stell og ettersyn

De vanligste messing-instrumentene trenger en regelmessig vask. Ta instrumentet fra hverandre, med bøyler og ventiler, og la det ligge en times tid i bløt.

Det er viktig at ventilene settes på riktig plass. De skal være merket med tall, 1-3, men det kan være vanskelig å finne disse merkene. Hvis de går tregt kan de pusses med tannpasta (ja, du leste riktig), men da må man være meget omhyggelig med skylling etterpå. Ventilene må oljes med egen ventilolje. Alle må ha en flaske ventilolje ("valve oil") i kassa si.

Pass også på at korken på spytteklaffen er tett. Prøvespill instrumentet for å sjekke at alt er på riktig plass.

Waldhorn krever spesiell varsomhet

Waldhorn

Waldhorn har andre typer ventiler enn de andre messinginstrumentene. Disse skal man aldri prøve å "reparere" selv. Dette er en jobb for spesialister. Overlat smøring av waldhorn til instrumentansvarlig. Waldhornet er sårbart og krever *spesiell varsomhet*.

Trombone

Tromboner trenger også en såpevask. Ta fra hverandre bøyler, sleide og munnstykke, og la det ligge i bløt en times tid. Deretter skylles og tørkes alle deler. Endene på bøylen smøres og trees forsiktig på plass. Enden på den innvendige delen til sleiden smøres med egen smøring og sleiden settes sammen. Selve sleiden smøres med rent vann slik at den går glatt og jevnt. Sett sammen trombonen og prøvespill for å kjenne at alt er som det skal.

Treblåsere

Alle treblåsere har en skjør og innviklet mekanikk. Klaffer, puter, skruer, akslinger, kort- og filtdempere må være i god stand og riktig justert dersom instrumentet skal fungere. Selv små uregelmessigheter kan gjøre instrumentet vanskelig å spille på og ta vekk mye av spillegleden.

Her er noen enkle regler

Vær alltid varsom når du setter sammen instrumentet. Ikke forsøk å sette det sammen uten at du har fått god opplæring.

Legg instrumentet varsomt fra deg, og pass på at ingen kan støte borti eller at det kan ramle i bakken/gulvet.

Unngå å ta på mekanikken når du skal sette instrumentet sammen eller flytte på det.

Forsøk alltid å begrense tilgangen av fuktighet.

Ikke utsett treblåserinstrumenter for store temperaturvariasjoner.

Tørk *alltid* ut av instrumentet etter spilling.

Ha ren munn når du spiller. Syre fra spytt og søtsaker skader instrumentet.

Munnstykker

Munnstykkene på treblåserinstrumenter (klarinetten og saxofon) skal vaskes en gang i blant med lunkent vann og tørkes rene med en klut. Pass på at kammeret under flisen er rent. Blir det for ille kan du få en brusetablett som du løser opp i vann og vasker munnstykket i. Musikantene er selv ansvarlig for å skaffe nye fliser eller rør som de også kalles.

Saxofon

En sax består av et stort antall bevegelige deler, og de er meget utsatt for skader. Vær varsom når du setter saxofonen sammen!

Hver gang du har spilt

Tørk gjennom instrumentet på samme måte som beskrevet for klarinetten. Hvis du ikke er nøye med å rengjøre munnstykket, vil det etter en tid danne seg en hinne fra spyttet i kammeret på munnstykket. Dette gjør det vanskeligere å spille og det er dessuten litt ekkelt.

Hver uke

Bruk en bløt malerpensel til å børste vekk støv og skitt som har samlet seg rundt mekanikken. Pass på at du ikke kommer borti kork- og filtkapninger eller fjærer. De blir lett bøyd eller heftet av.

En gang iblant

Mekanikken har godt av å bli smurt. Bruk korrekt klaviaturolje og bruk bare en liten dråpe på gjengene til akslingene og pivotskruene. Pass nøye på ikke å få olje på putene.

På alle klaffene sitter det små puter. Disse tørker inn over tid og må byttes. Det er viktig at man ikke "bader" instrumentet, da vil alle puter løsne eller bli ødelagt. All justering, smøring og reparasjoner overlates til instrumentansvarlig eller verksted.

Klarinett

En klarinett krever de samme forholdsregler som en sax, men er kanskje enda mer utsatt for skader hvis man ikke passer på å tørke igjennom instrumentet, spesielt om vinteren. Husk at en klarinett er laget av treverk som påvirkes av tørr og fuktig luft. En klarinett skal *aldri* bades! All justering, smøring og reparasjoner gjøres av instrumentansvarlig eller verksted.

Hver gang du har spilt

Hver del av klarinetten må tørkes godt innvendig etter hver bruk. Til dette trenger du en klarinettsvaber (et mykt pusseskinn/klut festet til en lang snor med et lite lodd i enden. Loddet må enten ha en glatt overflate eller være dekket med stoff.) Dessuten trenger du en pussefille. *Vær spesielt nøye med å tørke av munnstykket!* Skru av rørklemmene og tørk gjennom med pussefillen. Bruk aldri varmt vann. Beskytt alltid munnstykket med rørhetten når klarinetten ikke er i bruk.

Hvis du ikke er nøye med å rengjøre munnstykket, vil det etter en tid danne seg en hinne fra spyttet i kammeret på munnstykket. Dette gjør det vanskeligere å spille og det er dessuten litt ekkelt.

Tørk også gjennom pærestykket og klokkestykket. Bruk klarinettsvaberen til å rengjøre øvre og nedre del av klarinetten. Slipp loddet fra toppen av stykkene.

Tørk dessuten av klarinetten utenpå. Svette og syre har lett for å legge seg utenpå klarinetten.

Hver uke

Bruk en bløt, liten malerpensel til å børste vekk støv og skitt som har samlet seg rundt mekanikken. Pass på at du ikke kommer borti kork- og filtkapninger eller fjærer. De blir lett bøyd eller heftet av.

En gang iblant

Klarinetten skal oljes innvendig (speak-mandel-olje). Bruk egen fille/svaber til dette. Oljen gjør klarinetten glatt innvendig og hindrer sprekkdannelse.

Mekanikken har godt av å bli smurt. Bruk korrekt klaviaturolje og bruk bare en liten dråpe på gjengene til akslingene og pivotskruene. Pass nøye på ikke å få olje på putene.

Fløyte

Fløyte går også under betegnelsen treblåseinstrument, selv om de fleste fløyter i dag består utelukkende av metall. Fløytene har

tilsvarende klaffer som sax og klarinett, og krever derfor tilsvarende varsomhet og vedlikehold. Det er forbudt å prøve seg på reparasjoner selv. Det hender dog at noen fjærer kan hoppe av festene sine slik at klaffene ikke "går opp igjen". Da er det bare å vippe dem på plass igjen. Hver gang du har spilt:

Trekk en ren, myk klut gjennom øyet i rensestangen og tørk forsiktig inne i instrumentet. Bruk ikke vann. Det skader putene.

Hver uke

For å fjerne støv som samler seg under og rundt klaviaturet, skal du bruke en liten ren og bløt malerpensel til å børste med samtidig som du blåser støvet vekk.

En gang iblant

Poler fløyten med en ren klut. Bruk ikke sølvpuss, men fukt eventuelt kluten med sprit.